

Rozvoj technologické platformy NZIS

Organizace a výsledky zdravotních screeningových programů v ČR

Ondřej Májek

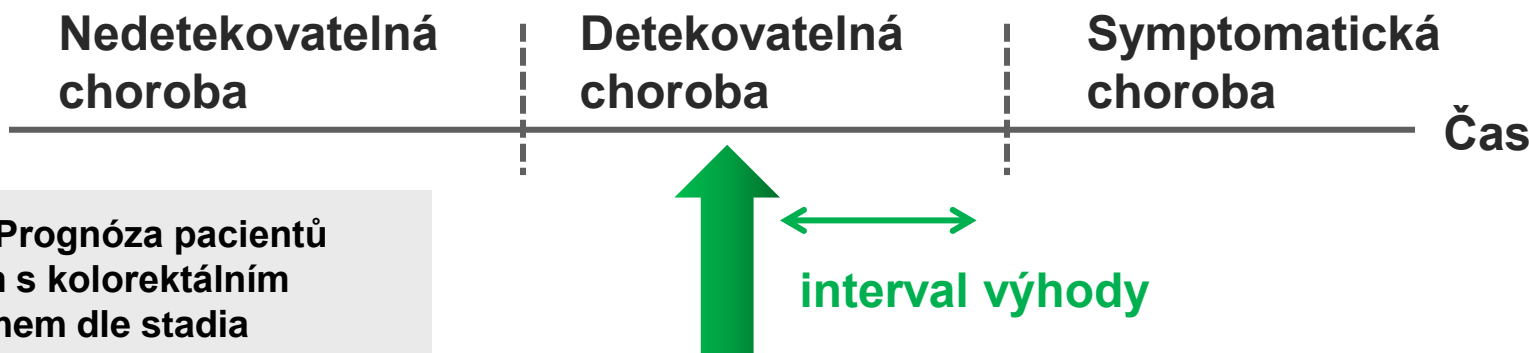
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Institut biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity
Společné pracoviště

PRINCIP SCREENINGU NÁDORŮ

Přírozený průběh zhoubného nádorového onemocnění

**Příklad: Prognóza pacientů
léčených s kolorektálním
karcinomem dle stadia
(perioda 2005-2008)**

Stadium	5-leté relativní přežití (%)
I	86,5
II	73,2
III	53,5
IV	11,5
Všechna	53,1

SCREENINGOVÉ VYŠETŘENÍ

- » časnější diagnóza (nebo dokonce prevence)
- » lepší prognóza (délka a kvalita života)
- SNÍŽENÍ ÚMRTNOSTI**
- » méně invazivní léčba
- » nižší léčebné náklady

PŘÍNOSY A RIZIKA SCREENINGU

PŘÍNOSY SCREENINGU

- » časnější diagnóza (nebo dokonce prevence)
- » lepší prognóza (délka a kvalita života)

SNÍŽENÍ ÚMRTNOSTI

- » méně invazivní léčba
- » nižší léčebné náklady

RIZIKA SCREENINGU

- » falešně pozitivní výsledek
- » krátkodobé obavy
- » zbytečná diagnostika
- » *overdiagnosis, overtreatment*
- » zbytečná diagnostika a léčba
- » dřívější diagnóza bez skutečného přínosu

Hodnocení screeningových programů by mělo cílit na doložení příznivé bilance mezi přínosy a riziky (při rozumné nákladové efektivitě)

Aby byla zachována příznivá bilance mezi přínosy a riziky, screening musí být poskytován jako organizovaný program s náležitou kontrolou kvality

SCREENINGOVÉ PROGRAMY V ČR

Preventivní program	Cílová populace	Screeningová metoda
Program screeningu karcinomu prsu	ženy ve věku od 45 let	mamografické vyšetření jednou za dva roky
Program screeningu kolorektálního karcinomu	muži a ženy ve věku od 50 let	50-54 let věku – test na okultní krvácení jednou ročně
		od 55 let věku – test na okultní krvácení jednou za dva roky NEBO primární screeningová kolonoskopie jednou za 10 let
Program screeningu karcinomu děložního hrdla	ženy ve věku od 15 let	cytologické vyšetření stěru z děložního hrdla jednou ročně

INFORMAČNÍ PODPORA ORGANIZOVANÉHO SCREENINGU

Zpracovatel dat a poskytovatel informační podpory
INSTITUT BIostatistiky a ANALÝZ, Lékařská fakulta, Masarykova univerzita

Monitoring zátěže zhoubnými nádory

- epidemiologie nádorů v cílové populaci
- dlouhodobé indikátory dopadu

Zdroj dat: Národní onkologický registr – ÚZIS ČR

Monitoring screeningového procesu s využitím klinických dat

- časné indikátory kvality ve screeningových centrech
- detekce zhoubných nádorů a prekanceróz ve screeningu

Zdroj dat: screeningová centra

Monitoring screeningového procesu s využitím administrativních dat

- monitoring pokrytí
- monitoring adresného zvaní

Zdroj dat: plátcí zdravotní péče – zdravotní pojišťovny

Rozvoj technologické platformy NZIS

Populační zátěž zhoubnými nádory

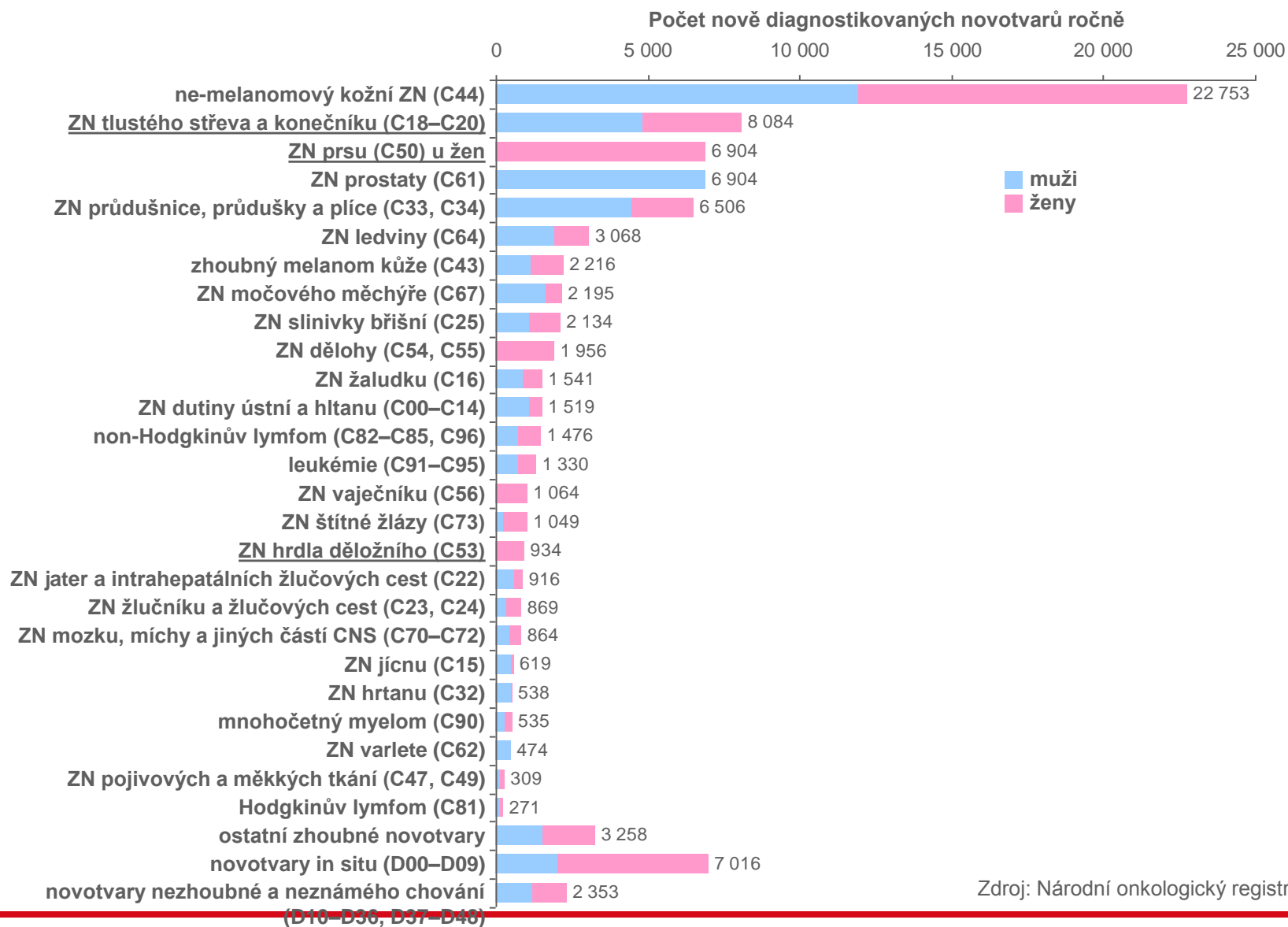

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Institut biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity
Společné pracoviště

INCIDENCE NOVOTVARŮ V ČR V LETECH 2010-2014

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR

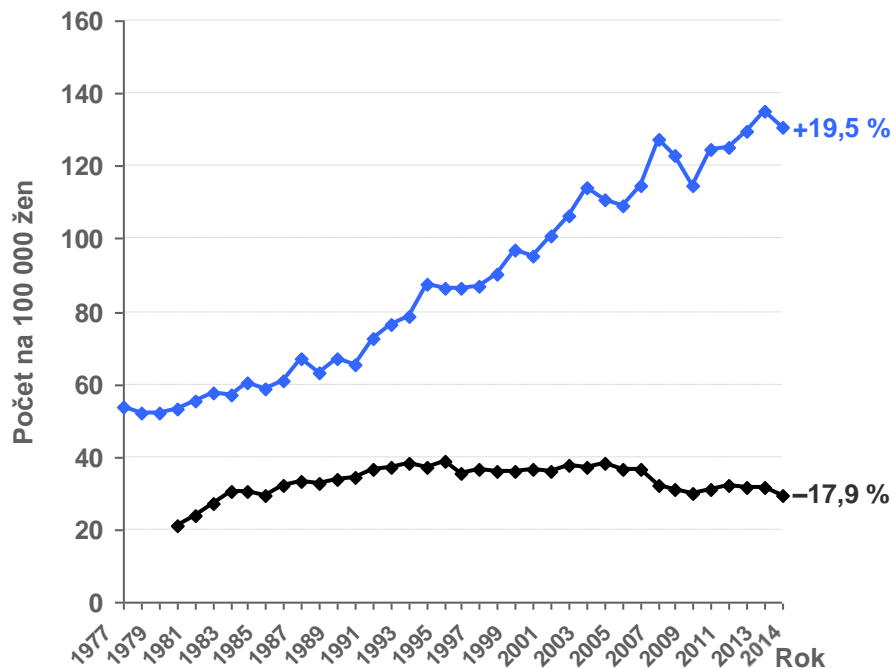
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

EPIDEMIOLOGICKÉ TRENDY ZN PRSU (C50) U ŽEN V ČR

Trend incidence a mortality

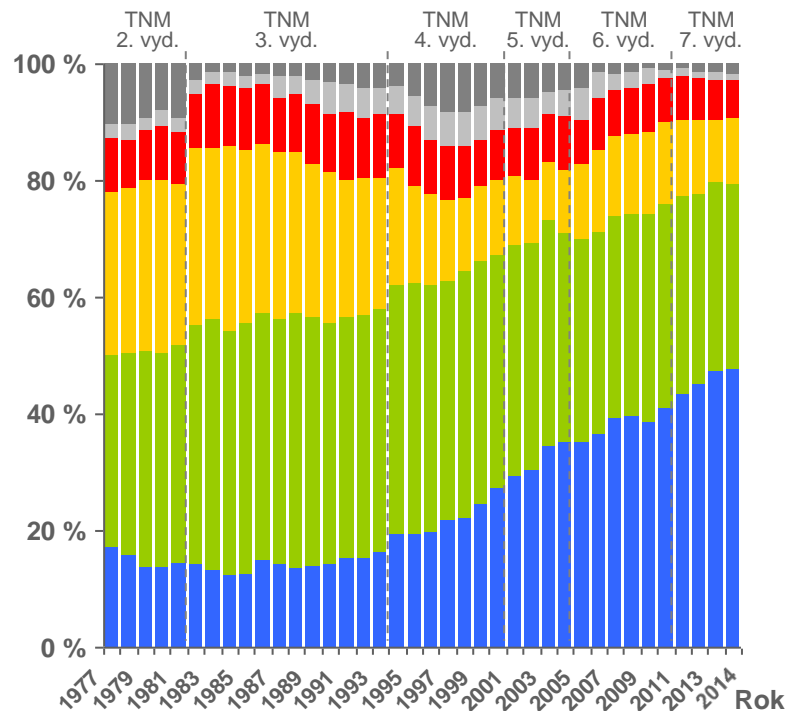

%%: trend růstu mezi roky 2004–2014

—◆— incidence
—◆— mortalita

Podíl stadií

u nově diagnostikovaných onemocnění

Stadium: 1 2 3 4

neznámo z objektivních důvodů*

neuveдено – neúplný záznam

* Objektivními důvody pro neuvedení stadia onemocnění jsou nálezy pouze z úmrtního listu nebo při pitvě, velmi časná úmrtí pacienta, nemocní neléčení pro kontraindikace onkologické léčby, odmítnutí léčby pacientem. Není-li neuvedení stadia vysvětleno, je záznam považován za chybně neúplný.

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR – incidence, stadia; Český statistický úřad – mortalita

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

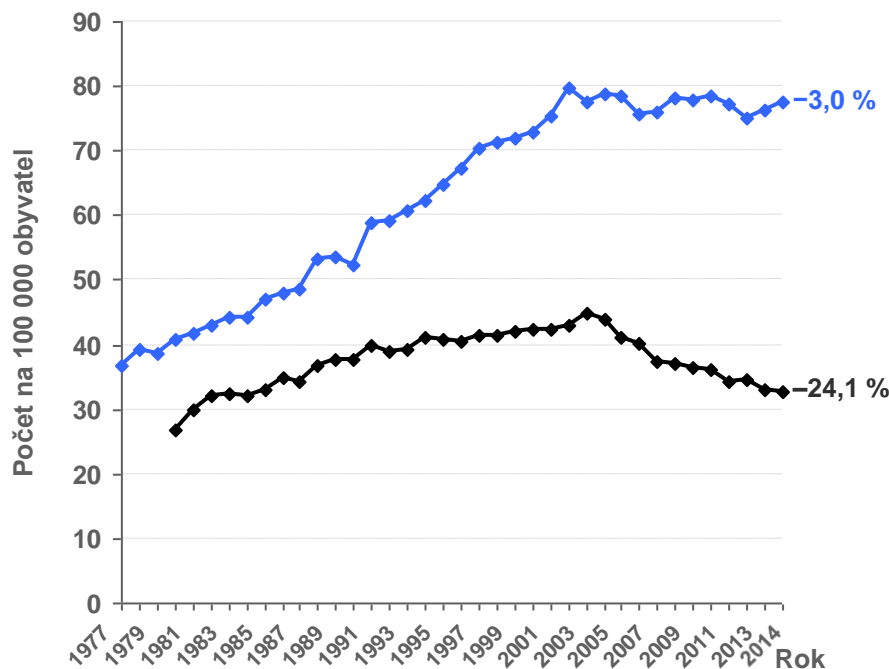
Rozvoj technologické platformy NZIS

EPIDEMIOLOGICKÉ TRENDY KOLOREKTÁLNÍHO KARCINOMU V ČR

Trend incidence a mortality

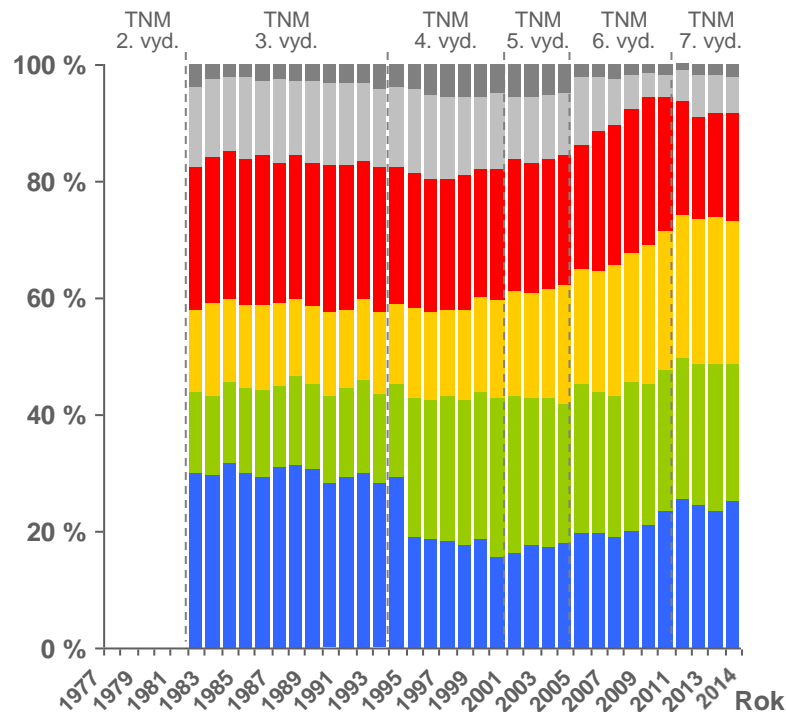

%, trend růstu mezi roky 2004–2014

◆ incidence

◆ mortality

*Podíl stadií
u nově diagnostikovaných onemocnění*

Stadium: 1 2 3 4

neznámo z objektivních důvodů*

neuvedeno – neúplný záznam

* Objektivními důvody pro neuvedení stadia onemocnění jsou nálezy pouze z úmrtního listu nebo při pitvě, velmi časná úmrtí pacienta, nemocní neléčení pro kontraindikace onkologické léčby, odmítnutí léčby pacientem. Není-li neuvedení stadia vysvětleno, je záznam považován za chybně neúplný.

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR – incidence, stadia; Český statistický úřad – mortality

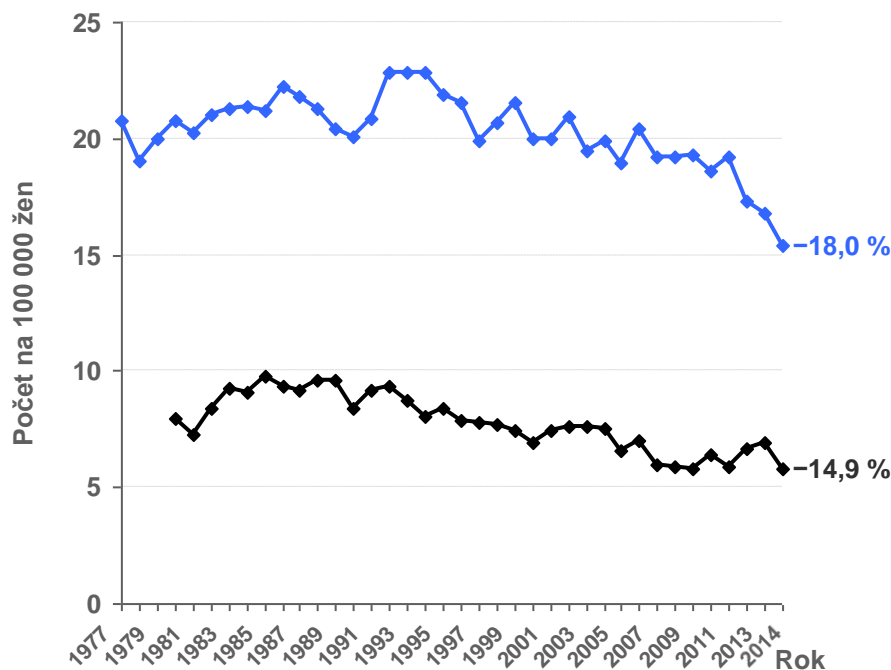
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

EPIDEMIOLOGICKÉ TRENDY ZN DĚLOŽNÍHO HRDLA V ČR

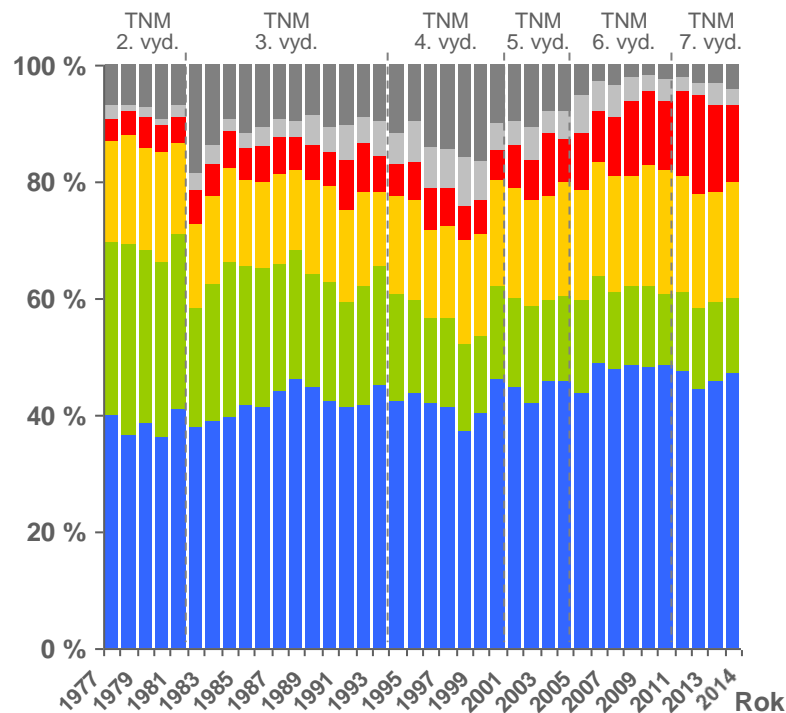
Trend incidence a mortality

%%: trend růstu mezi roky 2004–2014

—◆— incidence
—◆— mortalita

*Podíl stadií
u nově diagnostikovaných onemocnění*

Stadium: 1 2 3 4

neznámo z objektivních důvodů*

neuvedeno – neúplný záznam

* Objektivními důvody pro neuvedení stadia onemocnění jsou nálezy pouze z úmrtního listu nebo při pitvě, velmi časná úmrtí pacienta, nemocní neléčení pro kontraindikace onkologické léčby, odmítnutí léčby pacientem. Není-li neuvedení stadia vysvětleno, je záznam považován za chybně neúplný.

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR – incidence, stadia; Český statistický úřad – mortalita

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

Rozvoj technologické platformy NZIS

Pokrytí populace a adresné zvaní

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Institut biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity
Společné pracoviště

PRINCIP ADRESNÉHO ZVANÍ A KRITÉRIA PRO ADRESNÉ ZVANÍ

Pojištěnec bude zařazen do procesu adresného zvaní do screeningu pokud:

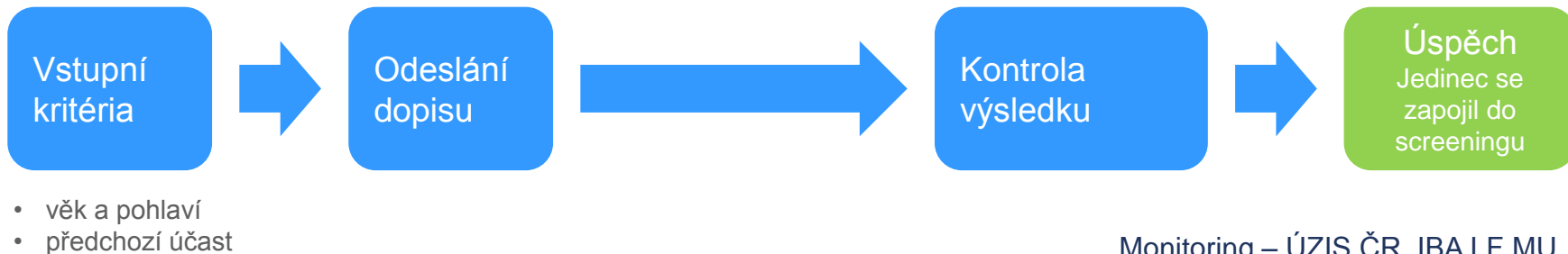
- je ve věkové skupině dle cílové populace programu
  - karcinom prsu: ženy ve věku 45-70 let
  - kolorektální karcinom: muži i ženy ve věku 50-70 let
  - karcinom děložního hrdla: ženy ve věku 25-70 let

Pojištěnec bude vyřazen z procesu adresného zvaní do screeningu pokud:

- má vykázané výkony/diagnózy (prevence nebo léčba nádorových onemocnění)
  - ◆ Mamografie (posl. 3 roky) nebo léčba C50 (kdykoliv v minulosti)
  - ◆ Výkony TOKS (posl. 3 roky) nebo KS (posledních 5 let) nebo léčba KRK (kdykoliv v minulosti)
  - ◆ Gynekologická péče (posl. 3 roky) nebo léčba C53 (kdykoliv v minulosti)

záznamy plátců
zdravotní péče

Monitoring – ÚZIS ČR, IBA LF MU

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

POČET POZVÁNEK V JEDNOTLIVÝCH MĚSÍCÍCH

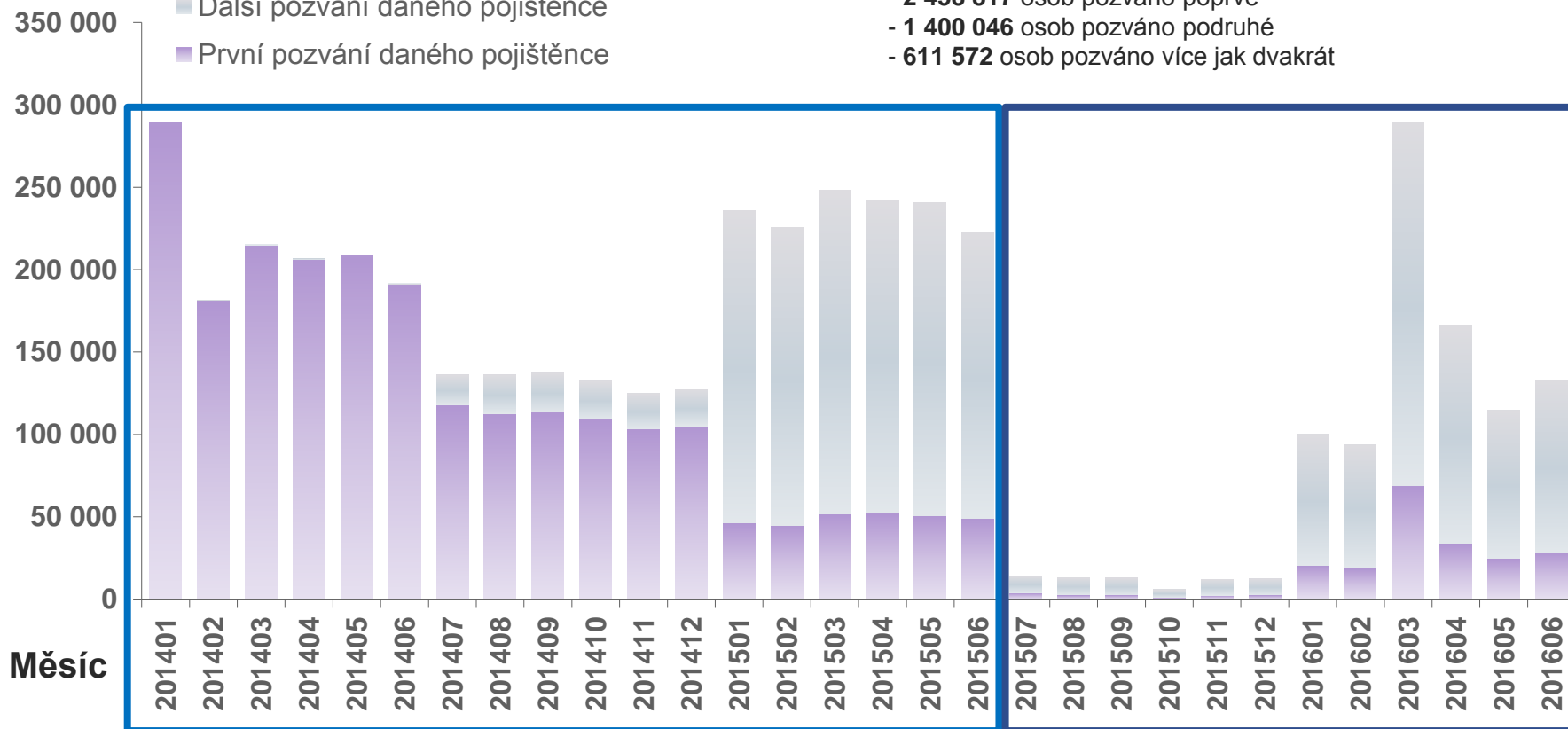
Zdroj dat: Plátcí zdravotní péče

Počet
pozvánek

V období leden 2014 – červen 2016 bylo rozesláno celkem **4 470 435** pozvánek
(z analýzy vyloučeny chybné záznamy; 0,2 %)

■ Další pozvání daného pojištěnce
■ První pozvání daného pojištěnce

- 2 458 817 osob pozváno poprvé
- 1 400 046 osob pozváno podruhé
- 611 572 osob pozváno více jak dvakrát

Období pilotního projektu adresného zvaní

- bude podrobněji analyzováno (dostupné sledování míry účasti)

rozesláno celkem **3 501 951** pozvánek (2 247 863 osobám)

**Pokračující období
udržitelnosti projektu**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

POČET POZVÁNEK DLE JEDNOTLIVÝCH VARIANT DOPISU

Pozvánky v období **leden 2014 – červen 2015**
celkem 3 501 951 pozvánek

Varianta dopisu	Pozvánka na screening zhoubného nádoru		
	děložního hrdla	prsu	kolorekta
1 Skupina muži - schází K			1 388 770
2 Skupina ženy - schází C	400 589		
3 Skupina ženy - schází M		229 018	
4 Skupina ženy - schází C+M	212 670	212 670	
5 Skupina ženy - schází K			678 903
6 Skupina ženy - schází C+K	81 744		81 744
7 Skupina ženy - schází M+K		112 710	112 710
8 Skupina ženy - schází C+M+K	397 547	397 547	397 547
Celkem pozvánek	1 092 550	951 945	2 659 674

K screening kolorekta, C screening děložního hrdla, M screening prsu

Celkový počet pozvánek není součtem pozvánek k jednotlivým programům, neboť pojištěnci jsou zváni k více programům současně

Zdroj dat: Plátcí zdravotní péče

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

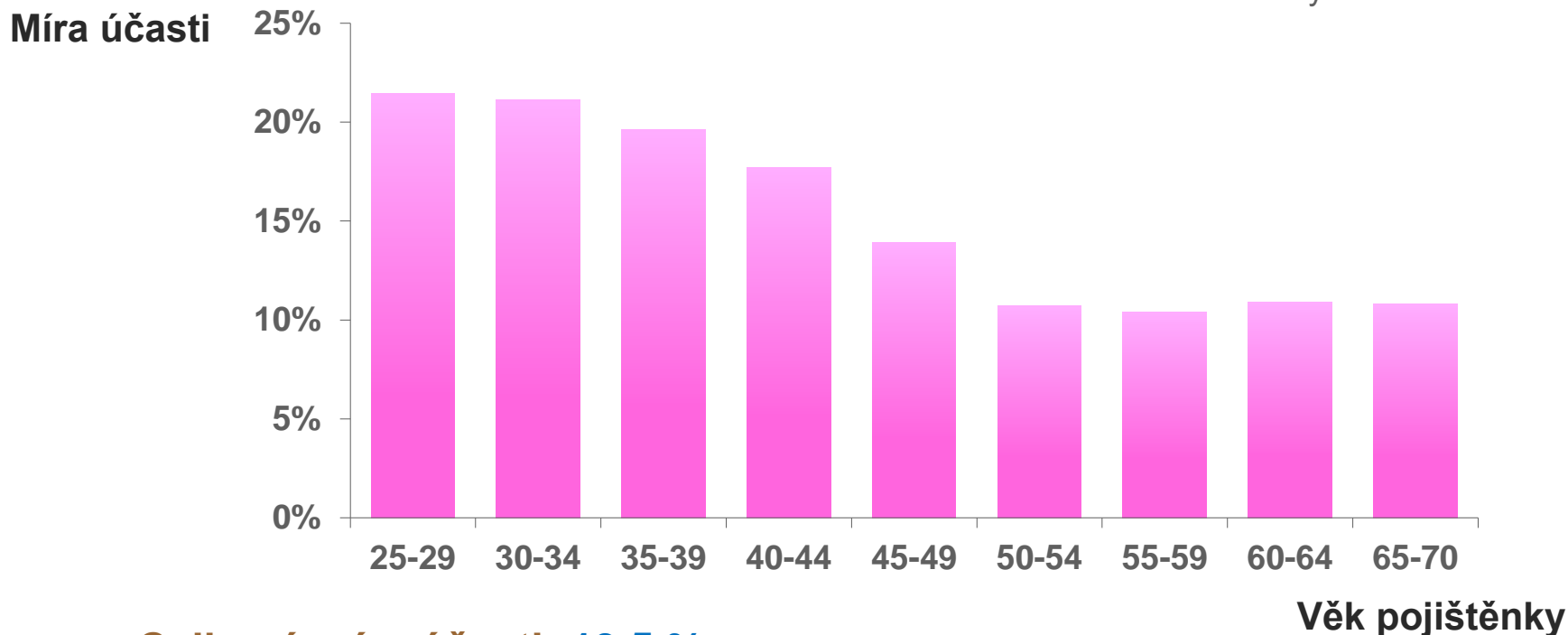
Rozvoj technologické platformy NZIS

SCREENING KARCINOMU DĚLOŽNÍHO HRDLA

Míra účasti dle věku

Poprvé pozvaní v období leden 2014 – červen 2015, celkem 664 929 pozvaných
Ženy ve věku 25-70 let

Celková míra účasti: 13,5 %

(je uvažována účast na screeningové cytologii, preventivní prohlídce, diagnostických nebo terapeutických výkonech na děložním hrdle)

Kohorta pozvaných žen obsahuje malou a rezistentní část populace, což vede k poměrně nízké míře účasti

Zdroj dat: Plátcí zdravotní péče

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

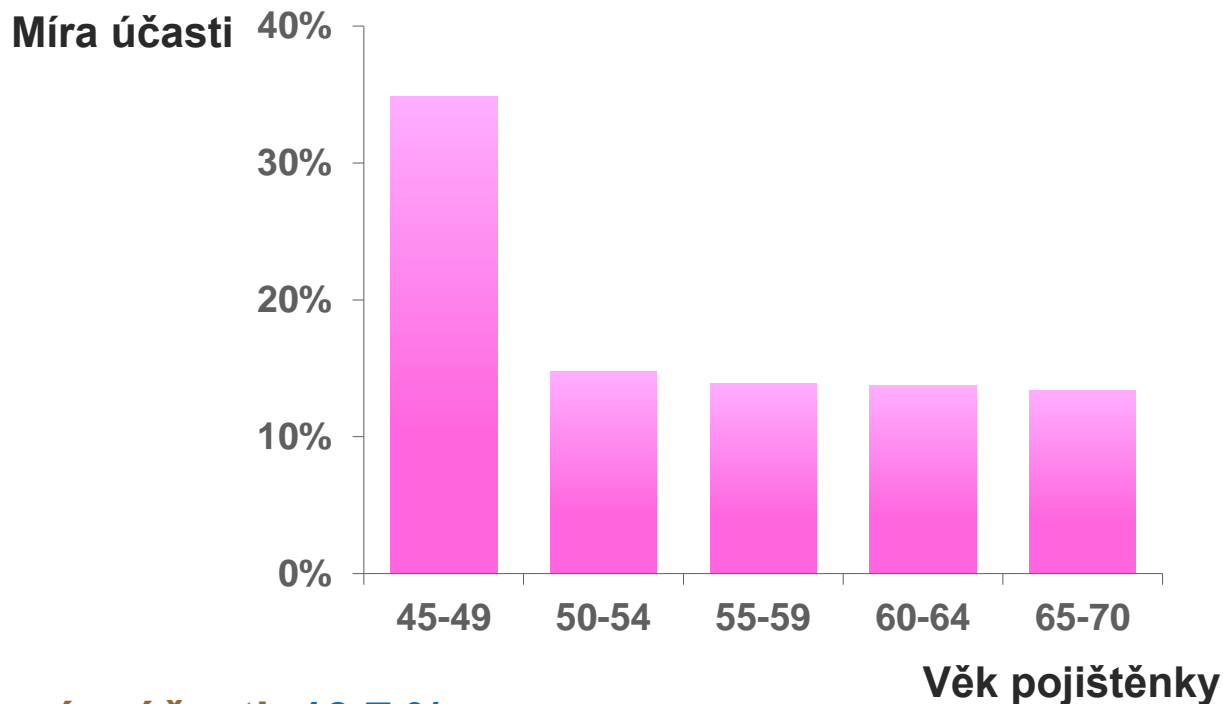
Rozvoj technologické platformy NZIS

SCREENING KARCINOMU PRSU

Míra účasti dle věku

Poprvé pozvaní v období leden 2014 – červen 2015, celkem 587 130 pozvaných
Ženy ve věku 45-70 let

Celková míra účasti: 19,7 %

(je uvažována účast na screeningové mamografii, screeningové mamografii v dispenzární péči, diagnostické mamografii nebo doplňující mamografii)

Na pozvání ke screeningu karcinomu prsu zareagovala pětina žen - nejvíce nejmladší skupina žen, u kterých se může jednat o jejich první screening

Zdroj dat: Plátcí zdravotní péče

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

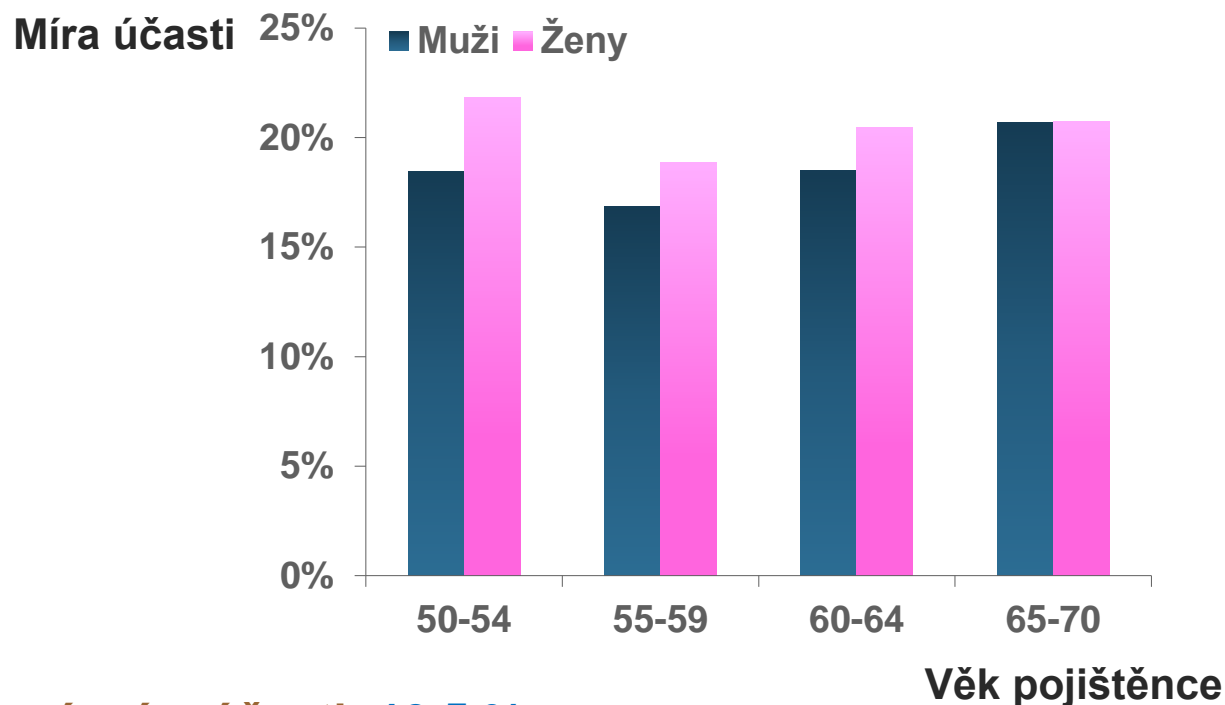

SCREENING KOLOREKTÁLNÍHO KARCINOMU

Míra účasti dle pohlaví a věku

Poprvé pozvaní v období leden 2014 – červen 2015, celkem 1 697 083 pozvaných
Muži a ženy ve věku 50-70 let

Celková míra účasti: 19,5 %

(je uvažována účast na TOKS nebo kolonoskopii)

Na pozvání na screening kolorektálního karcinomu zareagovala pětina osob. Na pozvánku lépe reagují ženy.

Zdroj dat: Plátcí zdravotní péče

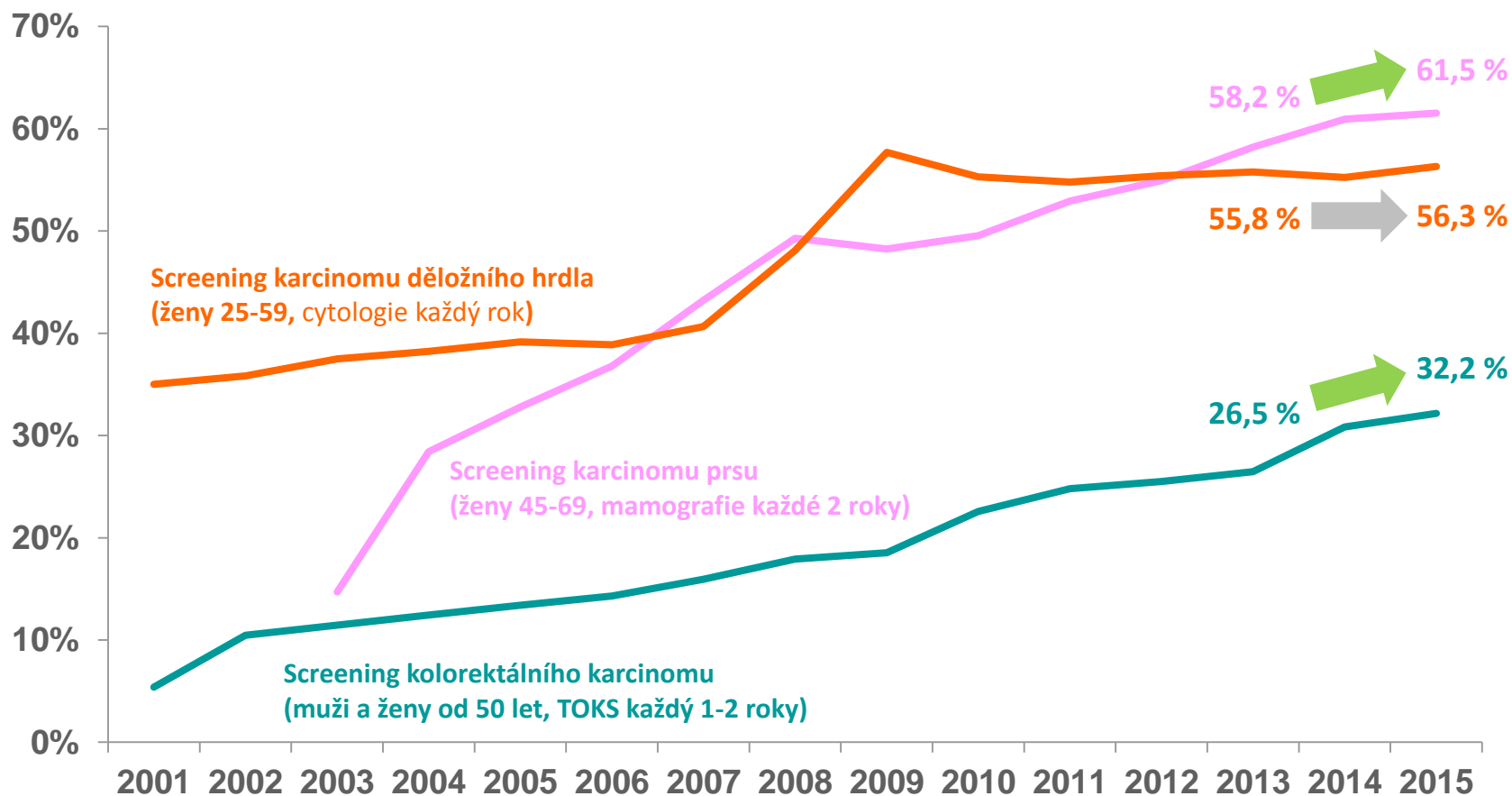
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

DOPAD PROJEKTU NA POKRYTÍ SCREENINGOVÝMI PROGRAMY

Pokrytí cílové populace vyšetřením

Zdroj dat: Plátcí zdravotní péče

Rok

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

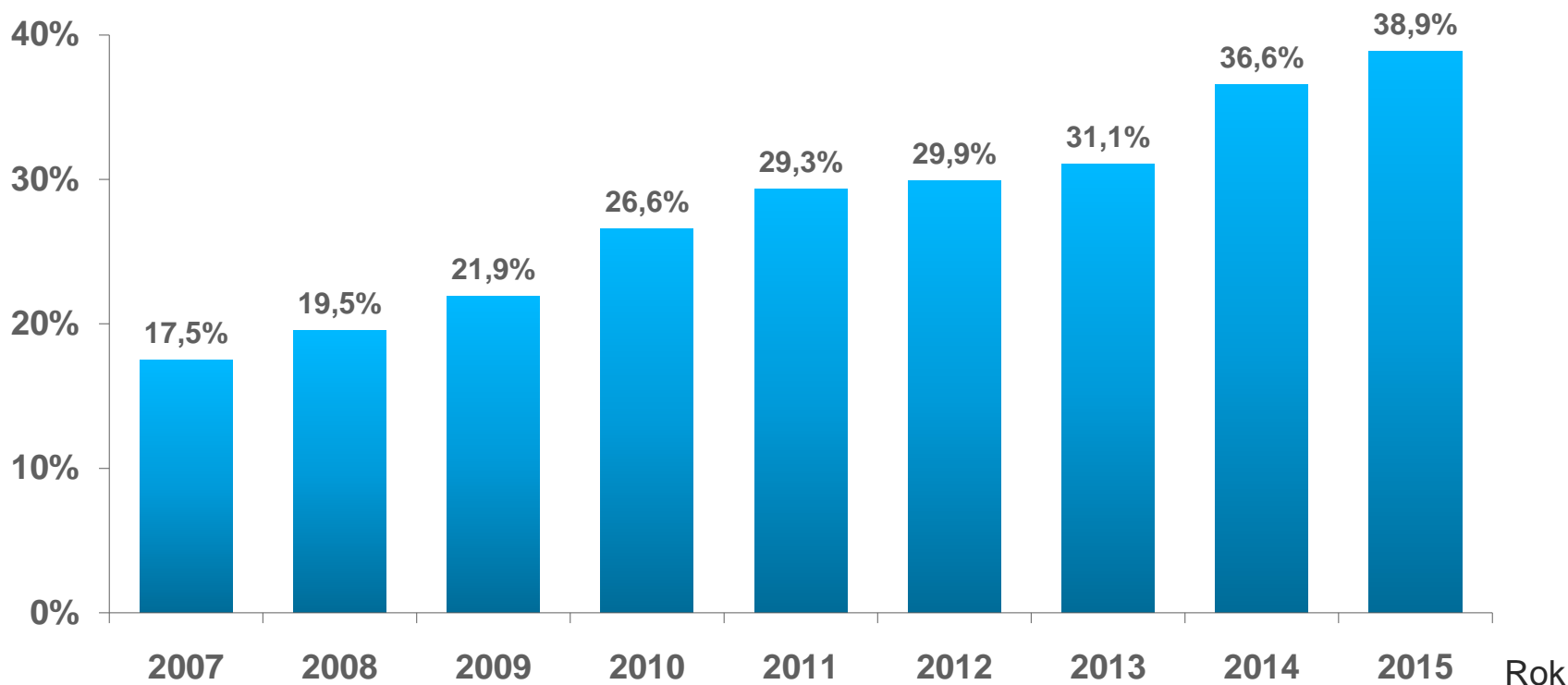

POKRYTÍ CÍLOVÉ POPULACE SCREENINGU KRK V LETECH 2007-2015

TOKS: negativní (15120) + pozitivní (15121)

Zdroj dat: PZP

Celkové pokrytí cílové populace
(Muži a ženy od 55-69 let)

Údaj stanoví podíl osob v cílové populaci (2 067 789 osob v roce 2015), které podstoupily test na okultní krvácení do stolice během doporučeného intervalu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

Rozvoj technologické platformy NZIS

Závěry

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

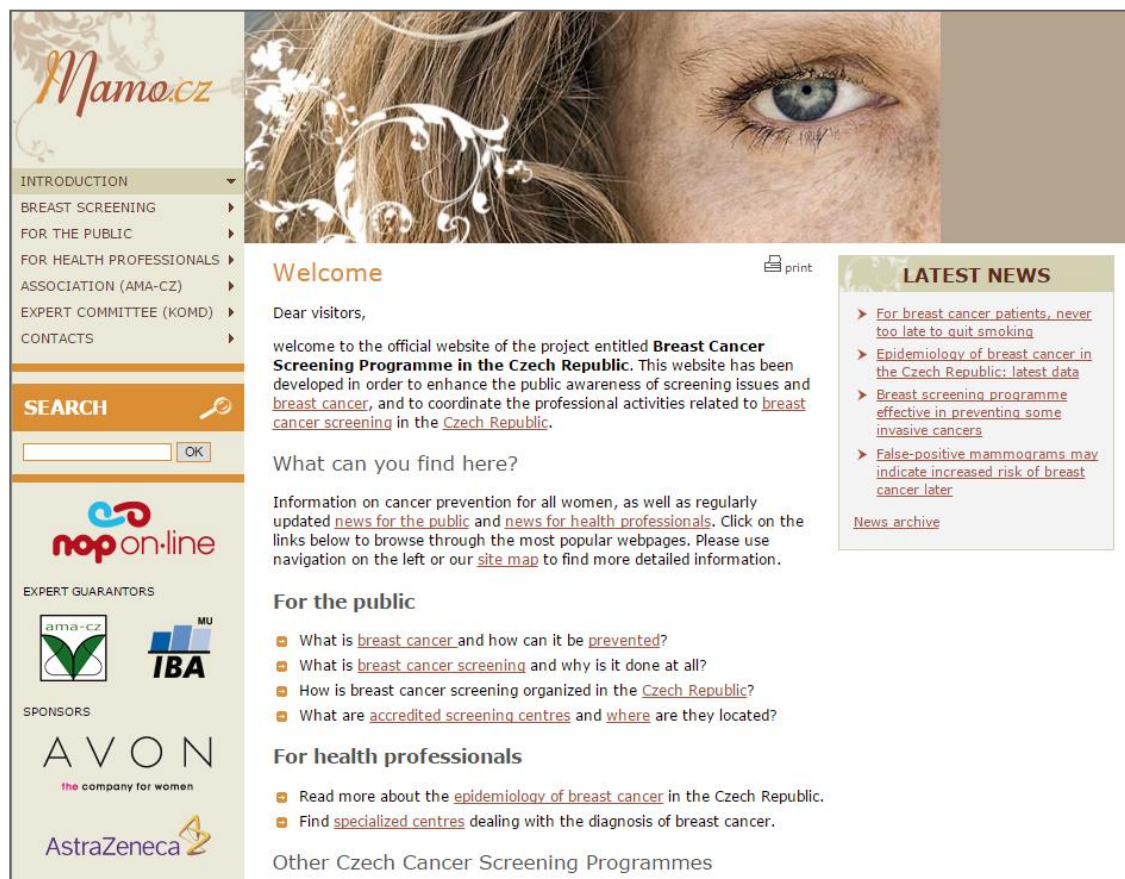

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Institut biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity
Společné pracoviště

ZÁVĚR

- Údaje NOR ČR svědčí o viditelném dopadu programů časného zachytu na zátěž české populace nádorovými onemocněními
- V rámci pilotního projektu adresného zvaní byla ověřena funkčnost navrženého systému adresného zvaní jeho monitoringu a došlo k výraznému posílení zejména programu screeningu kolorektálního karcinomu.
- Pojišťovny budou nadále v rámci období udržitelnosti projektu pokračovat v rozesílání adresných pozvánek.
- Aktuálně je připraveno další posílení koordinace a evaluace screeningových programů vytvořením Národního koordinačního centra programů časného zachytu onemocnění v rámci ÚZIS ČR

Mamo.cz

www.mamo.cz

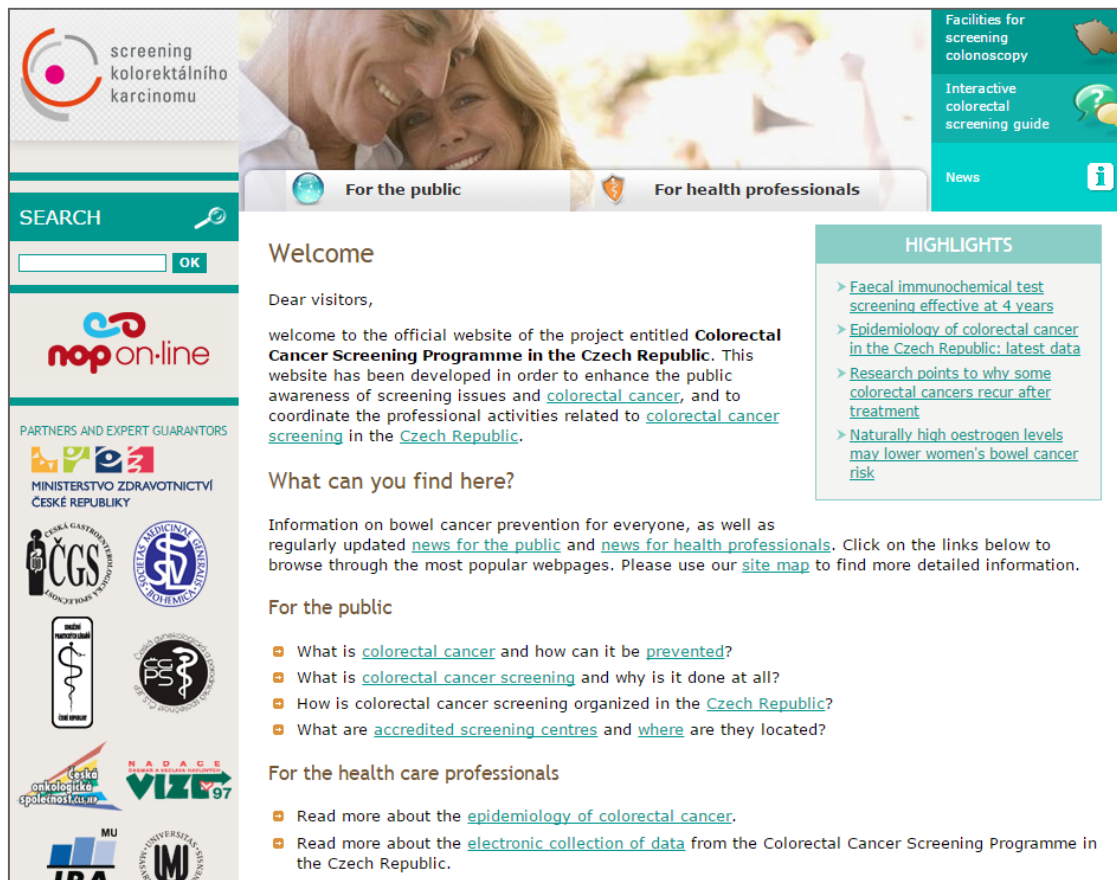
Májek, O., Daneš, J., Skovajsová, M., Bartoňková, H., Šnajdrová, L., Gregor, J., Mužík, J., Dušek, L. Mamo.cz – Program mamografického screeningu v České republice [online]. Masarykova univerzita, Brno, 2017. [cit. 2017-04-26]. Dostupný z WWW: <http://www.mamo.cz>. ISSN 1804-0861. Verze 1.4c.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

www.kolorektum.cz

Dušek, L., Zavoral, M., Májek, O., Suchánek, Š., Mužík, J., Pavlík, T., Šnajdrová, L., Gregor, J. Kolorektum.cz – Program kolorektálního screeningu v České republice [online]. Masarykova univerzita, Brno, 2017. [cit. 2017-04-26]. Dostupný z WWW: <http://www.kolorektum.cz>. ISSN 1804-0888. Verze 1.6f.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

CERVIX

INTRODUCTION
CERVICAL SCREENING FOR THE PUBLIC
FOR HEALTH PROFESSIONALS
CONTACTS

SEARCH

OK

CERVIX

GYN EXAM: WHAT SHOULD I EXPECT
ACCREDITED CYTOLOGY LABORATORIES
NEWS

Welcome

Dear visitors,

welcome to the official website of the project entitled **Cervical Cancer Screening Programme in the Czech Republic**. This website has been developed in order to enhance the public awareness of screening issues and [cervical cancer](#), and to coordinate the professional activities related to [cervical cancer screening](#) in the [Czech Republic](#).

What can you find here?

Information on cancer prevention for all women. Apart from regularly updated [news for the public](#) and [news for health professionals](#), you can find out what [cervix](#) is and why is it so important to have regular [gynaecological examinations](#).

Click on the links below to browse through the most popular webpages. Please use navigation on the left or our [site map](#) to find more detailed information.

For the public

- What is [cervical cancer](#) and how can it be [prevented](#)?
- What is [cervical cancer screening](#) and why is it done at all?
- How is cervical cancer screening organized in the [Czech Republic](#)?
- What are [accredited cytology laboratories](#) and [where](#) are they located?

For the health care professionals

LATEST NEWS

- [Epidemiology of cervical cancer in the Czech Republic: latest data](#)
- [UICC: HPV and Cervical Cancer Curriculum](#)
- [The European Cervical Cancer Association - Prevention in Action](#)

[News archive](#)

CEP
Česká gynekologická a porodnická společnost AS ČR

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

MU
IBA

PROJECT SUPPORT

gsk
GlaxoSmithKline

www.cervix.cz

Májek, O., Dvořák, V., Dušek, L., Mužík, J., Šnajdrová, L., Gregor, J. Cervix.cz – Program cervikálního screeningu v České republice [online]. Masarykova univerzita, Brno, 2017. [cit. 2017-04-26]. Dostupný z WWW: <http://www.cervix.cz>. ISSN 1804-087X. Verze 1.6f.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj technologické platformy NZIS

